

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY
(anonymizovaný opis)

Vrchní soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Michala Krenka, Ph.D., a soudců JUDr. Moniky Vackové a JUDr. PhDr. Filipa Havrdy v právní věci

žalobkyně: [osobní údaje žalobkyně]

bytem [adresa]

zastoupená advokátkou JUDr. [jméno] [příjmení] [příjmení]

sídlem [adresa]

proti

žalovanému: [osobní údaje žalovaného]

bytem [adresa]

zastoupený advokátem JUDr. [jméno] [příjmení]

sídlem [adresa]

o zrušení rozhodčího nález, o odvolání žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze
č. j. 12 Cm 22/2023 – 174 ze dne 19. března 2024

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně se v napadeném výroku I mění tak, že rozhodčí nález vydaný rozhodcem JUDr. Luděkem Lissem, Ph.D., LL.M., MPA dne 15. 5. 2023, sp. zn. Rcb 97 2022, se ruší.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni (na účet jejího zástupce), na náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů částku ve výši 26 900 Kč, a to do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Městský soud v Praze rozsudkem z 19. 3. 2024 zamítl žalobu z 12. 8. 2023, kterou se žalobkyně domáhala zrušení rozhodčího nálezů, vydaného dne 15. 5. 2023 jediným rozhodcem JUDr. Luďkem Lissem pod sp. zn. Rcb 97 2022 (výrok I). Byl zamítnut rovněž návrh žalobkyně na odklad jeho vykonatelnosti (výrok II). O nákladech řízení rozhodl tak, že žalobkyni uložil zaplatit žalovanému (v obecné lhůtě na účet zástupce), na jejich náhradu částku 8 000 Kč (výrok III).

2. Výrok II rozsudku nebyl dotčen podaným odvoláním a nabyl tak samostatně právní moci (§ 206 odst. 2 o.s.ř.).

3. Z žalobních tvrzení žalobkyně lze vyjmout, že dne 31. 5. 2023 ji byl doručen rozhodčí nález jediného rozhodce JUDr. [jméno] [příjmení], Ph.D., LL.M., MPA, sp. zn. Rcb 97 2022 (dále také jen, „rozhodčí nález“), ukládající žalobkyni zaplatit žalovanému částku 10 062 Kč s příslušenstvím a nahradit mu náklady rozhodčího řízení ve výši 7 360 Kč. Právní titul vztahu mezi účastníky představovala smlouva o zápůjčce č. 1089261 z 12. 5. 2021. Z důvodu prodlení žalobkyně s 16. splátkou zápůjčky poskytnuté žalovaným v celkové výši 20 000 Kč, splatnou dne 20. 9. 2022, se stal zbývajícím závazek žalobkyně z poskytnuté zápůjčky splatný ke dni 22. 10. 2022.

4. Obšírné žalobní důvody (doplňované četnými odkazy na rozhodovací praxi a literaturu) lze v rámci ust. § 31 zák. č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů ve znění účinném od 1. 12. 2016 po novele č. 258/2016 Sb. (dále také jen, „ZŘŘ“), stručně charakterizovat takto:

1) 31 písm. a) ZŘŘ: Dle ust. § 2 odst. 1 ZŘŘ není spor mezi účastníky objektivně arbitrabilní. Při uzavření smlouvy o zápůjčce dne 12. 5. 2021 naplňoval žalovaný (zapůjčitel) materiální znaky podnikatele dle ust. § 420 odst. 1 o.z.; žalobkyně byla přitom spotřebitelem. Ze zprávy Obvodního soudu pro Prahu 7 z 24. 2. 2023 je zřejmé, že u uvedeného soudu uplatňuje žalovaný jako žalobce nároky plynoucí z rozhodčích nálezů vydaných jediným rozhodcem JUDr. Luďkem Lissem, Ph.D., LL.M., MPA v r. 2015 ve 2 řízeních, v r. 2019 ve 3 řízeních, v r. 2021 v 1 řízení a v r. 2022 v 16 řízeních. Zápůjčky či úvěry tedy žalovaný poskytuje opakovaně za účelem dosažení zisku.

2) § 31 písm. b) ZŘŘ: Příslušná námitka byla žalobkyní včas vznesena ve vyjádření z 15. 2. 2023 k podané rozhodčí žalobě. Zápůjčka byla žalobkyni poskytnuta prostřednictvím webové stránky (elektronické platformy) [webová adresa] provozované společností Ba a.s., IČ: 24186457. Provozovatel uvedené webové stránky, resp. jeho dceřiná společnost Admin P2P s.r.o., IČ: 02646447 přitom při uzavření smlouvy o zápůjčce plnila úlohu zprostředkovatele dle ust. § 3 odst. 1 písm. b), písm. e) zák. č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru, ve znění účinném ke dni 12. 5. 2021 (dále také jen, „ZSÚ“). Za zprostředkování zápůjčky zaplatila žalobkyně provozovateli platformy částku 1 200 Kč (na zápůjčce tak obdržela 18 800 Kč), na účet vedený provozovatelem byla zápůjčka žalobkyní splácena, zejména však žalobkyně plnila před uzavřením smlouvy adresné pokyny provozovatele ohledně požadované dokumentace (e-mail [jméno] [příjmení] z 28. 4. 2021). Smlouva o zápůjčce z 12. 5. 2021 je tedy dle svého obsahu smlouvou o spotřebitelském úvěru adhezního charakteru, která je pro zcela nedostatečné posouzení úvěruschopnosti žalobkyně (v rozporu se ZSÚ) neplatná. Důvod neplatnosti se přitom vztahuje i na rozhodčí doložku obsaženou v jejím čl. 6. Neplatnost uzavřené smlouvy se žalobkyně dovolává též z důvodu ujednání o výši úroku ze zápůjčky (30 % p.a.) a smluvního poplatku z prodlení (0,2 % p.d.) v rozporu s dobrými mravy (§ 580 o.z.).

5. Součástí podané žaloby je i návrh na odklad vykonatelnosti rozhodčího nálezů (§ 32 odst. 2 ZŘŘ).

6. Žalovaný v podaném neméně obšírném vyjádření k žalobě (opět v průběhu řízení doplňovaném) navrhl zamítnutí žaloby v celém rozsahu. I on podobně jako žalobkyně v četném rozsahu odkazuje

ve svých argumentech na závěry soudní praxe a odborné literatury, avšak s opačnými závěry. Protože o včasnosti podané žaloby není - též s ohledem na datum jejího podání 12. 8. 2023 - mezi účastníky sporu, lze obsáhlou obranu žalovaného k jednotlivým žalobním bodům, vycházejícím z ust. § 31 ZRŘ, stručně charakterizovat takto:

1) § 31 písm. a) ZRŘ: Spor z uzavřené smlouvy o zápůjčce č. 1089261 z 12. 5. 2021 je objektivně arbitrabilní. Obě smluvní strany je třeba považovat za spotřebitele (§ 419 o.z.). Žalovaný je dlouhodobě v zaměstnaneckém poměru a zápůjčku poskytl žalobkyni (vydlužiteli) v dobré víře z vlastních úspor. Nečiní tak ani soustavně (rozhodnutí Nejvyššího soudu, sp. zn. 22 Cdo 679/2007 z 22. 4. 2008) ani opakovaně či za účelem dosažení zisku (rozhodnutí Nejvyššího soudu, sp. zn. 33 Cdo 1538/2021 z 25. 5. 2022); naposledy uváděné rozhodnutí se přitom týká poskytování zápůjček prostřednictvím elektronické platformy Bankerat. Uzavření dané smlouvy dne 12. 5. 2021 a poskytnutí zápůjčky na jejím základě tedy na rozdíl od žalobkyně nepovažuje za naplnění materiálního znaku podnikání dle ust. § 420 odst. 1 o.z.

2) § 31 písm. b) ZRŘ: Inzertní portál [webová adresa] představuje elektronickou platformu umožňující vydlužiteli nalezení vhodného zapůjčitele, a to v návaznosti na typ a parametry zápůjčky definované vydlužitelem. Do procesu nalezení vhodného zájemce o poskytnutí zápůjčky provozovatel portálu Bankerat a.s. nebo její dceřiná společnost A P2P s.r.o. vůbec neingeruje; vše zde probíhá automaticky (softwarově). Zájemce o zápůjčku může k uzavření smlouvy použít vzor dostupný na portálu (s možností obsahových úprav), nebo použít smlouvu vlastní. Společnost Bankerat a.s., resp. technický provozovatel portálu – společnost A P2P s.r.o. – provádějí pouze administraci již uzavřené zápůjčky (určení platebního místa, hlídání plnění a splátkového kalendáře), nikoliv poradenskou činnost pro inzerenty či pomoc při výběru zapůjčitele. Částka 1 200 Kč představovala jednorázovou odměnu zapůjčitele dle čl. 4 uzavřené smlouvy. Vykonávanou administrativní činnost ze strany provozovatelů portálu nelze považovat za zprostředkování spotřebitelského úvěru dle ust. § 3 odst. 1 písm. b) a e) ZSÚ a uzavřenou smlouvu o zápůjčce mezi účastníky č. 1089621 z 12. 5. 2021 pak za spotřebitelský úvěr ve smyslu uvedeného zákona. Výši dohodnuté smluvní pokuty pro případ prodlení vydlužitele 0,2 % p.d. z dlužné částky nepovažuje žalovaný za nijak nepřiměřenou či neplnící základní účely uvedeného institutu utvrzení závazku (rozhodnutí Nejvyššího soudu, sp. zn. 33 Cdo 1682/2007 nebo rozhodnutí Nejvyššího soudu, sp. zn. 33 Cdo 4377/2008 z 30. 11. 2010), zakládající namítaný důvod neplatnosti uzavřené smlouvy (§ 580 o.z.) Smlouvu o zápůjčce č. 1089261 z 12. 5. 2021 a v ní obsaženou rozhodčí doložku považuje žalovaný za platnou.

7. Návrh žalobkyně dle ust. § 32 odst. 2 ZRŘ považuje žalovaný za zcela nedůvodný za situace, kdy povinnost uložená žalobkyni rozhodčím nálezem byla dne 5. 9. 2023 v celém rozsahu exekučně vymožena.

8. Soud prvního stupně po provedeném – poměrně obsáhlém – dokazování (důkazními prostředky dle ust. § 129 o.s.ř.) posoudil žalobu jako včasnou – podanou ve lhůtě dle ust. § 32 odst. 1 ZRŘ – avšak nedůvodnou v každém z uplatněných žalobních bodů soudního přezkumu rozhodčího nálezů, vycházejícího z aplikace ust. § 31 ZRŘ:

1) § 31 písm. a) ZRŘ: Při posouzení povahy činnosti žalovaného vycházel soud prvního stupně ze zjištění, že v období 1/ 2020 – 5/ 2021 poskytl vlastní peněžní prostředky celkem ve 13 případech, při průměrné výši zapůjčené částky 58 000 Kč, průměrné době splatnosti 2,9 roku a průměrné výši úrokové sazby 27 % p.a. Při celkovém objemu peněžních prostředků žalovaného (754 000 Kč), v dané době takto půjčované prostřednictvím elektronické platformy Bankerat, neshledal soud prvního stupně soustavnosti (rozhodnutí Nejvyššího soudu, sp. zn. 33 Cdo 1538/2021 z 25. 5. 2022) tvořící definiční znak podnikání dle ust. § 420 odst. 1 o.z. Soud prvního stupně ostatně uzavřel, že investování volných peněžních prostředků žalovaným za účelem jejich zhodnocení nepropůjčuje žalovanému status podnikatele, když z jeho strany se jedná o správu vlastního majetku (rozhodnutí Nejvyššího soudu, sp. zn.

29 Cdo 152/2007 z 3. 4. 2008). Z důvodu obapolného spotřebitelského statusu obou smluvních stran uzavřené smlouvy o zápůjčce z 12. 5. 2021, je tedy spor objektivně arbitrabilní dle ust. § 2 odst. 1 ZRŘ.

2) § 31 písm. b) ZRŘ: Z provedeního dokazování dle ust. § 129 o.s.ř. a § 128 o.s.ř. vzal soud prvního stupně za prokázané, že elektronická platforma Bankerat pracuje na obdobném principu jako jiné známé platformy (Zonky, Aukro, Bazoš, Bezrealitky, [webová adresa] aj). Provozovatel webových stránek [webová adresa] – společnost Ba a.s. – nevystoupil z role pasivního činitele poskytujícího jejich uživatelům pouze digitální nástroje pro vytvoření poptávky po finančních službách a vyhledání zájemce o uzavření smlouvy. Součástí vytvoření technického zázemí bylo i zajištění platebního styku účastníků (inkaso peněžních prostředků od vydlužitelů a jejich následné rozdělení mezi zapůjčitele). Uvedenou činnost provozovatele přitom nelze podřadit pod zprostředkování spotřebitelského úvěru dle ust. § 3 odst. 1 písm. b) ZSÚ. Závazek plynoucí z uzavřené smlouvy o zápůjčce č. 1089261 z 12. 5. 2021 tedy nelze kvalifikovat jako spotřebitelský úvěr. V uzavřené smlouvě samotné a v rozhodčí doložce tvořící dle čl. 6 její součást, neshledal žádné skutečnosti, ze kterých by bylo možné usuzovat na její neplatnost.

9. Podaná žaloba, včetně návrhu dle ust. § 32 odst. 2 ZRŘ, který již byl z důvodu úspěšné exekuce rozhodčího nálezu zcela neopodstatněný, byla tedy ve světle všech výše uvedených skutečností jako nedůvodná zamítnuta, a to ve všech výše uplatněných žalobních bodech. Výrok o náhradě nákladů řízení odpovídá zásadě úspěchu ve věci (§ 142 odst. 1 o.s.ř.). Dle ust. § 147 o.s.ř. byla žalovanému přiznána i náhrada separovaných nákladů ve výši 800 Kč.

10. Žalobkyně podala včasné odvolání proti rozsudku z 19. 3. 2024 Odvolacímu soudu navrhla jeho změnu tak, že rozhodčí nález zruší. Soudu prvního stupně vytkla zejména neúplně zjištěný skutkový stav a z toho plynoucí nesprávné právní posouzení věci. Rozsudek soudu prvního stupně považuje rovněž za nepřezkoumatelný, když jeho odůvodnění neodpovídá požadavkům ust. § 157 odst. 2 o.s.ř. Podanou žalobu pokládá tedy nadále za zcela důvodnou ve všech jejích uplatněných bodech. Zdůrazňuje však zejména následující.

1) § 31 písm. a) ZRŘ: Spor plynoucí z uzavřené smlouvy o zápůjčce z 12. 5. 2021 nepovažuje ve smyslu ust. § 2 odst. 1 ZRŘ za objektivně arbitrabilní. Nesouhlasí předně se závěrem soudu prvního stupně, dle kterého poskytování úvěrů či peněžitých zápůjček žalovaným není podnikáním, ale správa jeho vlastního majetku; uvedený závěr zcela pomíjí veřejnosprávní a kogentní regulaci uvedeného typu činnosti obsaženou v ZSÚ. S ohledem na prokázanou četnost, intenzitu a objem zápůjček či úvěrů poskytovaných žalovaným v období let 2020 - 2021 má v daném případě na jeho straně za naplněné veškeré materiální znaky podnikatelské činnosti dle ust. § 420 odst. 1 o.z. Odkazuje zde zejména na závěry obsažené v rozhodnutí Nejvyššího soudu, sp. zn. 29 ICdo 92/2021 z 30. 11. 2022, vycházející z obdobného skutkového základu jako v posuzovaném případě. Akcentuje i znění důvodové zprávy k ZSÚ, dle kterého příslušná regulace spotřebitelských úvěrů nedopadá pouze na případy „přátelského“ půjčování v rámci výpomoci mezi osobami blízkými a přáteli, což není případ posuzované smlouvy o zápůjčce č. 1089261 z 12. 5. 2021 uzavřené mezi účastníky.

2) § 31 písm. b) ZRŘ: Smlouvu o zápůjčce č. 1089261 z 12. 5. 2021 včetně rozhodčí doložky obsažené v jejím čl. 6 považuje nadále za neplatnou (§ 580 o.z.), a to zejména z důvodu nedostatečného posouzení úvěruschopnosti žalobkyně před jejím uzavřením v rozporu s požadavky ZSÚ. Provedenými důkazy považuje za prokázané, že do procesu kontraktace jak společnost Ba a.s., tak její dceřiná společnost A P2P s.r.o. (provozující technický portál Bankerat), aktivně vstupovali. Jednalo se jak o adresnou e-mailovou komunikaci se žalobkyní (vyžádání potvrzení ze zaměstnání, vyžádání zaslání podepsaných dokumentů vztahujících se ke smlouvě apod.), tak o provizní vedení účtu poskytnuté zápůjčky a vymáhání platebních povinností. Činnost vykonávaná uvedenými společnostmi tak naplňuje znaky zprostředkovatele spotřebitelského úvěru dle

odst. 1 písm. b), e) ZSÚ. Kromě více soudních rozhodnutí kvalifikujících smlouvu o úvěru či zápůjčce uzavřenou prostřednictvím portálu [webová adresa] jako spotřebitelský úvěr, odkazuje i na znění důvodové zprávy k ust. § 2 ZSÚ, posuzující jako spotřebitelský úvěr též smlouvu uzavřenou na straně poskytovatele peer-to-peer platformy; zápůjčky či úvěry poskytované prostřednictvím P2P portálů jsou jako spotřebitelské úvěry posuzovány i Finančním arbitrem ČR (nález č. j. FA/SR/SU /2269 2022 z 9. 10. 2023) nebo Českou národní bankou (rozhodnutí č. j. 2019/29265/570, sp. zn. Sp 2017 /232/573 z 14. 3. 2019). Smlouvu o zápůjčce z 12. 5. 2021 je tedy třeba posuzovat jako spotřebitelský úvěr.

11. Brojí též proti přiznání separovaných nákladů řízení žalovanému v částce 800 Kč (§ 147 odst. 1 o.s.ř.). Uvádí, že k odročení jednání nařízeného na den 27. 2. 2024 přistoupil soud prvního stupně den před jeho konáním, tedy dne 26. 2. 2024. Pokud byl zástupce žalovaného telefonicky soudem informován o odročení až dne 27. 2. 2024 (v době, kdy již byl na cestě k soudu), nelze takovou skutečnost přičítat zavinění žalobkyně, resp. jejího zástupce.

12. Žalovaný v podaném obsírném vyjádření k odvolání navrhl potvrzení rozsudku z 19. 3. 2024 jako věcně správného. Jeho odůvodnění naplňuje požadavky ust. § 157 odst. 2 o.s.ř. Zcela se ztotožňuje se skutkovým zjištěním i právním posouzením věci v něm obsaženým, které považuje za správné. Protichůdnou podrobnou argumentaci žalovaného, vztahující se k akcentovaným důvodům pro zrušení rozhodčího nálezu uplatněnou odvolatelem (v rámci ust. § 31 ZRŘ), lze stručně charakterizovat takto:

1) 31 písm. a) ZRŘ: Na rozdíl od žalobkyně považuje spor mezi účastníky za objektivně arbitrabilní dle ust. § 2 odst. 1 ZRŘ. Při uzavření smlouvy o zápůjčce z 12. 5. 2021 nebyl žalovaný po formální ani materiální stránce podnikatelem (§ 420 odst. 1 o.z.). Ztotožňuje se se soudem prvního stupně, že investování vlastních peněžních prostředků za účelem jejich zhodnocení (prostřednictvím uzavřené smlouvy o zápůjčce), je třeba primárně považovat za správu vlastního majetku (rozhodnutí Nejvyššího soudu, sp. zn. 29 Cdo 152/2007 z 21. 5. 2008). K postavení žalovaného jako osoby nenaplňující definiční znaky podnikatele při uzavírání smluv o zápůjčce prostřednictvím webové aplikace Bankerat připomíná i význam rozhodnutí Nejvyššího soudu, sp. zn. 33 Cdo 1538/2021 z 25. 5. 2022. Rozhodnutí s opačným závěrem citovaná odvolatelem nepovažuje pro posuzovaný případ za přílehavá. Uzavírá, že s ohledem na celkový objem půjčovaných prostředků v rozhodném období (754 000 Kč) a četnost zápůjček, si jednání žalovaného podrželo znak nahodilosti, resp. správy vlastního majetku.

2) § 31 písm. b) ZRŘ: Posouzení (ne) platnosti rozhodčí doložky (čl. 6) je předně oddělitelné od (ne) platnosti smlouvy o zápůjčce č. 1089261 z 12. 5. 2021 (rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 29 Odo 1222/2005 z 19. 12. 2007). Smlouvu o zápůjčce pak za smlouvu o spotřebitelském úvěru považovat nelze. V případě posouzení postavení společnosti Ba a.s., resp. společnosti A P2P s.r.o. jako provozovatelů či správců internetové platformy Bankerat, se zcela ztotožňuje se závěry soudu prvního stupně, dle kterých tyto společnosti nelze považovat za aktivní zprostředkovatele spotřebitelského úvěru dle ust. § 3 odst. 1 písm. b), e) ZSÚ, ale pouze za pasívní provozovatele jak technického zázemí pro střet poptávky s nabídkou a zajišťující platební styk mezi účastníky. Provozování portálu Bankerat uvedenými společnostmi není v žádném případě vedené snahou obcházet úpravu obsaženou v ZSÚ nebo zastírat totožnost zapůjčitele. Jednání či kroky obou společností v souvislosti s uzavřením smlouvy o zápůjčce pak nelze subsumovat pod činnost zprostředkovatele definovanou v ust. § 3 odst. 1 písm. b) ZSÚ. Jeho postavení zprostředkovatele spotřebitelského úvěru pak v žádném případě nezakládá plnění úlohy tzv. platebního místa pro plnění z uzavřené smlouvy o zápůjčce (rozhodnutí Nejvyššího soudu, sp. zn. 32 Cdo 1604/2008 nebo sp. zn. 28 Cdo 4279/2016). Okazuje-li (z hlediska postavení zprostředkovatele) odvolatel na četná rozhodnutí soudů, pak tak činí způsobem cherry picking; závěry opačné než odvolatelem prezentované pak plynou např. z rozsudku Vrchního soudu v Praze č. j. 102 VSPH 875/2013-38 z 27. 2. 2024.

13. Vrchní soud v Praze jako soud odvolací po provedeném jednání přezkoumal podle § 212 o.s.ř. a § 212a o.s.ř. ve znění účinném od 1. 1. 2014 napadený rozsudek. Po tomto přezkoumání dospěl k následujícím závěrům a zjištěním:

14. Předně je třeba uvést, že Městský soud v Praze zjistil skutkový stav úplně a přesně, v rozsahu dostatečném pro učinění správného právního závěru. Závěr o skutkovém stavu věci, zjištěný soudem prvního stupně (na který odvolací soud pro stručnost pouze odkazuje), nedoznal změn ani v řízení odvolacím, a to ani po opakování dokazování rozhodčím nálezem vydaným jediným rozhodcem JUDr. Luděkem Lissem, Ph.D., LL.M., MPA, sp. zn. Rcb 97/2022 ze dne 15. 5. 2023, smlouvou o zápůjčce č. 1089261 uzavřenou mezi účastníky dne 12. 5. 2021, e-mailem [jméno] [příjmení] žalobkyní z 28. 4. 2021, splátkovým kalendářem, „Bankerat“ (č.l. 37 spisu), žádostí žalobkyně o půjčku na internetovém portálu [webová adresa] (č.l. 60 spisu) a přípisem Obvodního soudu pro Prahu 7, sp. zn. 11 Si 26/2023 z 24. 2. 2023 (č.l. 11 spisu).

15. Na rozdíl od řádně a dostatečně zjištěného skutkového stavu věci se odvolací soud s právním posouzením věci soudem prvního stupně již zcela ztotožnit nemůže; odlišný názor vrchního soudu se koncentruje na zrušovací důvod dle ust. § 31 písm. b) ZRŘ.

16. Při posouzení formálních předpokladů se vrchní soud se soudem prvního stupně ztotožňuje v tom, že žaloba dle ust. § 31 ZRŘ byla žalobkyní podána včas, v zákonné tříměsíční lhůtě dle ust. § 32 odst. 1 ZRŘ. Samotný rozhodčí nález byl vydán dne 15. 5. 2023, žaloba byla u soudu podána dne 12. 8. 2023, tedy včas.

17. S ohledem na uplatněné obsáhlé odvolací důvody soud předesílá (a platí to i ve vztahu k soudu prvního stupně), že požadavek na odůvodnění rozsudku (§ 157 odst. 2 o.s.ř.) nemůže být chápán tak, že vyžaduje podrobnou odpověď na každý argument vznesený v průběhu řízení oběma účastníky. Je zde přitom možné odkázat i na recentní závěry rozhodovací praxe Ústavního soudu (např. nálezy ve věcech sp. zn. IV. ÚS 201/04, I. ÚS 729/2000, I. ÚS 116/05 a IV. ÚS 787/06, III. ÚS 961/09). Rozsah reakce soudu na konkrétní námitky je tak co do šíře odůvodnění spjat s otázkou hledání míry, případně (za podmínek tomu přiměřeného kontextu) i s akcentací odpovědi implicitní. S ohledem na ust. § 30 ZRŘ platí výše uvedené teze i pro rozhodčí řízení, potažmo v něm vydaný rozhodčí nález. V poměrech dané věci přitom odvolací soud neshledal vybočení přezkoumávaného rozsudku městského soudu z požadavků ust. § 157 odst. 2 o.s.ř. kladených na jeho odůvodnění, zakládající důvod nutné kasace dle ust. § 219a odst. 1 písm. b) o.s.ř.

18. Pokud jde o meritorní právní posouzení, odvolací soud před níže uvedenými detaily žalobních bodů obecně předesílá, že předmětem řízení o zrušení rozhodčího nálezu dle ust. § 31 ZRŘ nemůže v posuzovaném případě být přezkum jeho věcné správnosti z hlediska správnosti hodnocení provedených důkazů, správnosti skutkových zjištění a následného právního posouzení. Z toho plyne, že všechny námitky, mají-li být důvodem pro zrušení rozhodčího nálezu, musí být procesního charakteru. Pokud jde o vymezení rámce přezkumné činnosti soudu ve vedeném řízení dle ust. § 31 ZRŘ, lze odkázat na již zcela konstantní závěry rozhodovací praxe (rozhodnutí Nejvyššího soudu, sp. zn. 23 Cdo 3025/2011 z 25. 9. 2013, rozhodnutí Nejvyššího soudu, sp. zn. 23 Cdo 2570/2007 z 28. 5. 2009 nebo rozhodnutí Nejvyššího soudu, sp. zn. 23 Cdo 2273/2007 z 27. 5. 2009). Posouzení případné relevance veškerých námitek kauzální povahy proto zcela vybočuje z rámce vedeného soudního řízení.

19. Vrchní soud v Praze ve shodě se soudem prvního stupně neshledal podanou žalobu důvodnou v žalobním bodu uplatněném podle ust. § 31 písm. a) ZRŘ; důvodnost pak byla shledána v žalobním bodu uplatněném podle ust. § 31 písm. b) ZRŘ. V jejich rámci lze pak právní posouzení věci odvolacím soudem vystihnout takto:

1) § 31 písm. a) ZRŘ: Podle ust. § 2 odst. 1 ZRŘ nejsou objektivně arbitrabilní spory ze smluv, které se spotřebitelem uzavírá podnikatel. V případě smlouvy o zápůjčce č. 1089261, uzavřené mezi účastníky dne 12. 5. 2021 (obsahující v čl. 6 rozhodčí doložku), byl mezi účastníky od samého

počátku sporný osobní statut žalovaného vypůjčitele při jejím uzavření; naplnění znaků spotřebitele dle ust. § 419 o.z. v případě žalobkyně (vydlužitele) nebylo mezi účastníky sporné. V řízení bylo prokázáno, že žalovaný prostřednictvím internetového portálu Bankerat poskytl v období 1/ 2020 – 5/ 2021 celkem 13 zápůjček v průměrné výši 58 000 Kč, při celkovém objemu 754 000 Kč. Pro naplnění materiálních znaků podnikatele dle ust. § 420 odst. 1 o.z. přitom není rozhodné, zda je žalovaný podnikatelem rovněž formálně dle ust. § 421 o.z. (rozhodnutí Nejvyššího soudu, sp. zn. 23 Cdo 3631/2023

z 25. 6. 2024 nebo rozhodnutí Nejvyššího soudu, sp. zn. 33 Cdo 2512/2023 z 21. 3. 2024); v daném případě přitom žalovaný formální znaky podnikatele vůbec nenaplnoval – byl zaměstnancem. Při posouzení pojmu „soustavnosti“ vycházejí obě klíčová odkazovaná rozhodnutí (v případě žalobkyně rozhodnutí Nejvyššího soudu, sp. zn. 29 ICdo 92/2021 z 30. 11. 2022, v případě žalovaného rozhodnutí Nejvyššího soudu, sp. zn. 33 Cdo 1538/2021 z 25. 5. 2022) při interpretaci uvedeného pojmu ze shodného rozhodnutí Nejvyššího soudu, sp. zn. 22 Cdo 679/2007 z 22. 4. 2008. Z něj přitom plyne, že posouzení soustavnosti je v každém posuzovaném případě individuální, opakovanou činnost nelze považovat za soustavnou, na druhou stranu soustavnost nelze ztotožňovat s nepřetržitostí či trvalostí. Rozhodnutí Nejvyššího soudu, sp. zn. 33 Cdo 1538/2021 z 25. 5. 2022 přitom řeší opakované poskytování zápůjček peněz (v devíti případech) prostřednictvím elektronické platformy Bankerat se závěrem, že znak soustavnosti v uvedené činnosti nalézt nelze. Argumentačně doplňuje (odkazem na rozsudek Nejvyššího soudu, sp. zn. 32 Cdo 1519/2012 z 24. 6. 2014 a rozsudek SDEU ve věci C -508/12 z 5. 12. 2013 ve věci Walter Vapenik proti Josefu Thurnerovi), že jednotlivé právní nástroje týkající se spotřebitelských vztahů uznávají potřebu chránit slabší smluvní stranu, pokud smlouva byla uzavřena mezi osobou, která nejedná v rámci profesionální nebo podnikatelské činnosti, a osobou, která v rámci takové činnosti jedná. Žalovaného zaměstnance, který opakovaně uzavírá v rámci elektronické platformy Bankerat smlouvy o zápůjčkách vlastních uspořené peněžních prostředků s vydlužiteli (zájemci), odvolací soud ve shodě se závěry soudu prvního stupně i se závěry rozhodnutí Nejvyššího soudu, sp. zn. 33 Cdo 1538/2021 z 25. 5. 2022 za profesionála či podnikatele v daném případě nepovažuje. Uplatněný žalobní důvod tedy nebyl shledán důvodným.

2) § 31 písm. b) ZRŘ: Odvolací soud zde předesílá, že námitka neplatnosti rozhodčí smlouvy byla ve smyslu ust. § 33 ZRŘ žalobkyní včas vznesena dne 15. 2. 2023, v jejím prvním vyjádření k rozhodčí žalobě. Rozhodující pro posouzení uvedeného žalobního bodu je skutečnost, zda společnost Ba a.s. naplňovala při uzavření smlouvy o zápůjčce mezi účastníky znaky zprostředkovatele spotřebitelského úvěru dle ust. § 3 odst. 1 písm. b), e) ZSÚ. Významné pro posouzení uvedené sporné otázky jsou pro odvolací soud jak závěry soudní praxe (rozhodnutí Nejvyššího soudu, sp. zn. 33 Cdo 2919/2022 z 28. 3. 2023) tak i odborné literatury, dle které je právní úprava obsažená v ZSÚ přímo cílena také na působení peer-to-peer platform (Slanina, Jan, Jemelka, Luboš, Vetešník, Pavel, Wachtlová, Lucie, Flídr, Jan. Zákon o spotřebitelském úvěru. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2017, str. 9). Z činnosti společnosti Ba, a.s., resp. její dceřiné společnosti A P2P s.r.o. prokázané v průběhu vedeného řízení (administrace celého procesu uzavření smlouvy, zaslání vlastní verze smlouvy, zprostředkování kontaktu při ověřování totožnosti, spravování účtu poskytnuté zápůjčky a upomínek plateb na provizním principu apod.), má odvolací soud na rozdíl od soudu prvního stupně za prokázané naplnění zákonných znaků – s ohledem na velmi širokou zákonnou definici možných činností - zprostředkování spotřebitelského úvěru dle ust. § 3 odst. 1 písm. b) ZSÚ. Za takové situace je smlouvu o zápůjčce č. 1089261 z 12. 5. 2021 třeba kvalifikovat jako spotřebitelský úvěr a podrobit ji režimu ZSÚ. Jako klíčové před poskytnutím spotřebitelského úvěru zde vyvstává nezbytné posouzení úvěruschopnosti žadatele jeho poskytovatelem (§ 84 odst. 1 a § 86 ZSÚ). Dle zcela konstantní rozhodovací praxe musí při posouzení schopnosti žadatele splácet úvěr poskytovatel postupovat s odbornou péčí (nález Ústavního soudu, sp. zn. III. ÚS 4129/18 nebo rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, č. j. 1 As 30/2015-39) a nespolehat se pouze na údaje schopnosti splácet úvěr

předložené dlužníkem. Vstupuje-li do úvěrového vztahu zprostředkovatel a neprovede-li posouzení úvěruschopnosti poskytovatel, pak uvedená povinnost stíhá zprostředkovatele spotřebitelského úvěru. V daném případě byla k žádosti společnosti A P2P s.r.o. dokládána úvěruschopnost žalobkyně jejími výplatními páskami, výpisy z účtu z banky a údaji o pracovním poměru, vyplněnými jejím zaměstnavatelem. Z hlediska požadavku ust. § 86 ZSÚ jsou přitom takové údaje absolutně nedostačující. Zcela zde totiž abscentují údaje o pravidelných měsíčních výdajích žalobkyně (náklady na bydlení, strava, ošacení), údaje o závazcích, úsporách, schopnosti plnit mimořádné výdaje apod. Z důvodu speciálního ust. § 87 odst. 1 ZSÚ je proto třeba považovat uzavřenou smlouvu o zápůjčce č. 1089261 z 12. 5. 2021 k včasné námitce žalobkyně jako celek (tedy včetně rozhodčí doložky) za relativně neplatnou, pro rozpor s ust. § 86 odst. 1 ZSÚ i pro rozpor s dobrými mravy (nález Ústavního soudu, sp. zn. III. ÚS 4129/18).

20. Ve světle všech shora uvedených skutečností byl tedy rozsudek městského soudu z 19. 3. 2024 změněn tak, že rozhodčí nález vydaný jediným rozhodcem JUDr. Luděk Lissem, Ph.D., LL.M., MPA ze dne 15. 5. 2023, sp. zn. Rcb 97 2022 se ruší (§ 220 o.s.ř.). S ohledem na zrušovací důvod dle ust. § 31 písm. b) ZRŘ může být ve věci dále postupováno dle ust. § 34 odst. 1 ZRŘ.

21. Změnové rozhodnutí způsobuje nutnost nového posouzení nákladů řízení před soudem prvního stupně (§ 224 odst. 2 o.s.ř.). V řízení před soudem prvního stupně vznikly žalobkyni náklady na zaplaceném soudním poplatku ve výši 3 000 Kč a náklady na odměnu za zastupování advokátem ve výši 13 650 Kč (§ 9 odst. 1 vyhl. č. 177/1996 Sb. za 7 hlavních úkonů právní služby dle ust. § 11 odst. 1 cit. vyhl. po 1 500 Kč + 1 x 1/2 úkon právní služby dle ust. § 11 odst. 2 cit. vyhl. po 750 Kč + 8 x režijní paušál po 300 Kč dle ust. § 13 odst. 3 vyhl. č. 177/1996 Sb.); celkem tedy 16 650 Kč.

22. O náhradě nákladů odvolacího řízení bylo rozhodnuto podle ust. § 224 odst. 1 o.s.ř. V odvolacím řízení zcela úspěšné žalobkyni vznikly náklady na zaplaceném soudním poplatku ve výši 2 000 Kč a náklady na odměnu za zastupování advokátem ve výši 8 250 Kč za 3 úkony právní služby po 2 300 Kč dle ust. § 9 odst. 1 vyhl. č. 177/1996 Sb. ve znění účinném od 1. 1. 2025 + 3 x režijní paušál po 450 Kč dle ust. § 13 odst. 3 vyhl. č. 177/1996 Sb.; celkem tedy 10 250 Kč.

23. Uvedené náklady řízení v celkové výši 26 900 Kč je žalovaný povinen zcela úspěšné žalobkyni (§ 142 odst. 1 o.s.ř.) nahradit v obecné lhůtě na účet jejího zástupce.

24. Návrh žalovaného z 19. 3. 2024 na separátní přiznání náhrady nákladů ve výši 800 Kč (§ 147 odst. 1 o.s.ř. a § 14 vyhl. č. 177/1996 Sb.) neshledal odvolací soud důvodným. Jednání nařízené na den 27. 2. 2024 bylo soudem prvního stupně odročeno již dne 26. 2. 2024; pokud byl zástupce žalovaného o odročení jednání opakovaně telefonicky informován soudem i následující den 27. 2. 2024 (kdy již byl na cestě k soudu), nelze náklady jemu vzniklé přičítat zavinění žalobkyně, resp. jejího zástupce.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí nelze podat odvolání.

Proti tomuto rozhodnutí lze podat dovolání ve lhůtě dvou měsíců od jeho doručení, při splnění podmínek uvedených v ustanovení § 236 – 239 o.s.ř., ve znění účinném od 30. 9. 2017, Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím Městského soudu v Praze.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné rozhodnutí, může se oprávněný domáhat výkonu rozhodnutí.

Praha 28. ledna 2025

JUDr. Michal Krenk Ph.D.
předseda senátu